

Rahoitus ja budjetointi -toimeenpanoryhmä, TE24-uudistus - loppuraportti

Osana TE-uudistuksen toimeenpanoa työ- ja elinkeinoministeriö perusti toimeenpanoryhmän vastaamaan uudistuksen rahoitusmallista ja budjetoinnista. Toimeenpanoryhmään asetettiin puheenjohtaja ja sihteeri valtiovarainministeriöstä. Työryhmän jäsenenä on toiminut asiantuntijoita valtiovarainministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä Kansaneläkelaitoksesta. Kuntia ryhmässä on edustanut Suomen Kuntaliitto. Työryhmän asettamispäätöksen mukaan Rahoitus ja budjetointi -toimeenpanoryhmän tavoitteena oli varmistaa, että uudistuksen myötä työvoimapalvelut siirtyvät kunnille sujuvasti ja tehokkaasti. Työryhmän toimikaudeksi asetettiin 1.4.2023–30.5.2025, ja se raportoi työstään työ- ja elinkeinoministeriölle. Kesken toimeenpanoryhmän toimikauden tapahtui muutamia jäsenmuutoksia virkatehtävien muutosten takia.

Työryhmän keskeiset tehtävät ovat koostuneet uudistuksen muutoskustannusten arvioinnista ja seurannasta sekä rahoitusmallin toimeenpanosta, joka ottaa huomioon kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden kustannusarvion, siirtymäajan rahoituksen, kunnille siirtyvän työttömyysturvan rahoitusvastuun ja siihen liittyvän kuntakompensaation. Työryhmä käsiteli myös valtion talousarviossa siirtomäärärahamomenteilla vuodelle 2025 siirtyviä määrärahoja koskevat menettelyt, sekä työttömyysturvan kuntalaskutuksen valmistelun ja työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan valmistelun rahoituksen näkökulmasta.

Toimeenpanoryhmä kokoontui yhteensä 10 kertaa ja pääosin kokoukset järjestettiin Teams-yhteyden kautta etänä. Toimeenpanoryhmän asettamispäätöksen mukaisesti kokousten aiheet ja keskustelut liittyivät rahoitusmalliin, budjetointiin ja kuntien kompensaatioihin liittyviin kysymyksiin. Lisäksi toimeenpanoryhmän kokouksissa on käsitelty rahoitukseen vaikuttavia asetusluonnoksia, kuntakohtaisia rahoituslaskelmia, valtion kehys- ja talousarvioesitysten valmistelua sekä kuultu muiden työryhmien ja ministeriöiden asiantuntijoita uudistuksen toimeenpanon etenemisestä.

Osana toimeenpanoa Rahoitus ja budjetointi -toimeenpanoryhmä on myös seurannut kuntalaskutuksen toimeenpanoa. Kuntalaskutuksen toimeenpanon osalta järjestelmämuutosten kehitys on käynnissä yhteistyössä työttömyyskassojen kanssa. Kela vastaa peruspäivärahan ja työmarkkinatuen asiakkaiden kuntalaskutuksen mukaisten työttömyysetuuspäivien seurannasta, kun taas työttömyyskassat seuraavat ansiopäivärahan saajien työttömyysetuuspäiviä. Kela laskuttaa kaikki kolme etuutta.

Viestintä kuntien suuntaan laskutuksen uudistamisesta on hoidettu Kelan ja sosiaali- ja terveysministeriön toimesta. Suurimpien kaupunkien sekä kuntien kanssa on pidetty tilannekatsauksia. Lisäksi ansiopäivärahan rahaliikenteen prosessien suunnittelu on käynnistynyt yhteistyössä Työllisyysrahaston kanssa.

Näiden kokonaisuuksien lisäksi toimeenpanoryhmän työssä on tarkasteltu myös muita työvoimaviranomaisille siirtyviä akuutteja vastuita ja niiden kustannuksia. Tällaisia ovat mm. harkinnanvarainen kulukorvaus, joka oli aikaisemmin marginaalinen tukimuoto työvoimapalveluiden kokonaisuudessa, mutta Ukrainassa käytävän sodan myötä nousi ajankohtaiseksi sotaa pakenevien osalta.